

Nr 35.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261), dels ock i ämnet väckta motioner.

Genom en den 5 mars 1954 dagtecknad proposition, nr 130, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden, föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261).

I fråga om propositionens huvudsakliga innehåll må här anmärkas följande.

I proposition nr 60 till årets riksdag har föreslagits en rad ändringar på yrkesskadeförsäkringens område. Genom förevarande proposition, nr 130, föreslås nu sådana ändringar i militärsättningsförordningen som erfordras för bibehållande av den hittillsvarande likformigheten i fråga om ersättningar m. m.

Detta innebär att högsta beloppet av den årliga arbetsförtjänst som får medräknas vid bestämmande av sjukpenning eller livränta höjes från 7 200 till 15 000 kronor. Vidare anknytes sjukpenningsskalan till den för sjukförsäkringens del redan antagna tabellen. Förslaget innebär vidare att barntillägg om en, två eller tre kronor skall kunna utgå å sjukpenningen och att denna vid sjukhusvistelse utbytes mot s. k. hempenning. På grund av höjningen av maximibeloppet för årlig arbetsförtjänst stiger livräntornas maximibelopp avsevärt. Begravningshjälpen höjes från 500 till 600 kronor. I fråga om rätten till efterlevandelivräntor sker en del ändringar, som i regel innebär utvidgning av de ersättningsberättigades krets.

Någon sådan samordning, som för yrkesskadeförsäkringens del skall gälla i förhållande till den allmänna sjukförsäkringen, är tills vidare icke avsedd i fråga om militärsättningarna.

De föreslagna ändringarna i författningstexten är av följande lydelse.

Förslag
till
Förordning om ändring i militärsättningsförordningen
den 2 juni 1950 (nr 261).

Härigenom förordnas, att 1 § 1 mom. och 2—4, 6—19 samt 21 och 22 §§ militärsättningsförordningen den 2 juni 1950¹ skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

1 §.

*1 mom. Var*der i denna förordning avsedd värnpliktig, till manskap hörande fast anställd, förste fältflygare, icke ständigt tjänstgörande fast anställd eller frivillig under militärtjänstgöring å tid, då riket icke befinner sig i krig, *skadad* till följd av olycksfall eller ådrager sig person, som nu nämnts, annorledes under dylik tjänstgöring sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt nedan stadgade grunder.

1 mom. Drabbas i denna förordning avsedd värnpliktig, till manskap hörande fast anställd, förste fältflygare, icke ständigt tjänstgörande fast anställd eller frivillig under militärtjänstgöring å tid, då riket icke befinner sig i krig, *av skada* till följd av olycksfall eller ådrager sig person, som nu nämnts, annorledes under dylik tjänstgöring sjukdom, utgives av allmänna medel ersättning enligt nedan stadgade grunder.

I denna — — — — — denna förordning.

Med skada till följd av olycksfall avses icke blott kroppsskada utan även skada å konstgjord lem eller därmed jämförlig anordning, som är i bruk för sitt ändamål.

2 §.

Militärtjänstgöring anses hava varit för handen icke blott då vederbörande deltagit i sådan tjänstgöring utan även under tid,

då han eljest på grund av tjänstgöringen uppehållit sig inom kasernområde, fartyg eller annan förlägg-

Militärtjänstgöring anses hava varit för handen icke blott då vederbörande deltagit i sådan tjänstgöring utan även under tid,

då han eljest på grund av tjänstgöringen uppehållit sig inom kasernområde, fartyg eller annan förlägg-

¹ Senaste lydelse av 1 § 1 mom. se 1953:672 och av 9 § se 1953:256.

(Gällande lydelse.)

ningsplats eller i *omedelbart* samband med tjänstgöringen lovligt uppehållit sig å allmän plats inom tjänstgöringsorten eller den omgivning därav, där personal tillhörande manskapet vanligen vistas under fritid, samt

då han färdats till eller från tjänstgöringen samt färden föranletts av och stått i *omedelbart* samband antingen med tjänstgöringen eller med permission eller annan ledighet.

Med militärtjänstgöring — — — — — eller provning.

(Föreslagen lydelse.)

ningsplats eller i *nära* samband med tjänstgöringen lovligt uppehållit sig å allmän plats inom tjänstgöringsorten eller den omgivning därav, där personal tillhörande manskapet vanligen vistas under fritid, samt

då han färdats till eller från tjänstgöringen samt färden föranletts av och stått i *nära* samband antingen med tjänstgöringen eller med permission eller annan ledighet.

3 §.

1 mom. Har någon i 1 § avsedd person, som ådragit sig skada, varit utsatt för olycksfall varom här är fråga, skall orsakssamband anses föreligga mellan olycksfallet och skadan, såvida icke övervägande skäl tala däremot.

2 mom. Sjukdom, som utan att vara förorsakad av olycksfall yppas under militärtjänstgöring, skall anses vara ådragen under denna, såvida skälig anledning ej finnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Sjukdom, som utan att vara förorsakad av olycksfall yppas under militärtjänstgöring, skall anses vara ådragen under denna, såvida skälig anledning ej finnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill.

Annan sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses vara ådragen under tjänstgöringen, därest denna skäligen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

Nedan givna bestämmelser angående skada till följd av olycksfall skola tillämpas även beträffande sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall; och skall därvid skadan

Annan sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall, skall anses vara ådragen under tjänstgöringen, därest denna skäligen kan antagas hava väsentligen bidragit till sjukdomen.

3 mom. Nedan givna bestämmelser angående skada till följd av olycksfall skola tillämpas även beträffande sjukdom, som icke förorsakats av olycksfall; och skall där-

(Gällande lydelse.)

anses hava inträffat den dag sjukdomen yppades.

(Föreslagen lydelse.)

vid skadan anses hava inträffat den dag sjukdomen yppades.

4 §.

Ersättningsärenden, som avses i denna förordning, avgöras med *de undantag, som i 6 och 7 §§ angivas*, av riks försäkringsanstalten.

Över beslut av riks försäkringsanstalten i sådant ärende må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola hava inkommit till försäkringsrådet *sist å trettionde dagen efter den, då klaganden erhöll del av beslutet.*

Försäkringsrådet äger — — — — — denna paragraf.

Över försäkringsrådets — — — — — ej föras.

Med avseende — — — — — försäkringsrådet stadgas.

Försäkringsrådets och riks försäkringsanstaltens beslut i omförmälda ärenden meddelas kostnadsfritt.

Ersättningsärenden, som avses i denna förordning, avgöras med *det undantag, som angives i 6 § 3 mom.*, av riks försäkringsanstalten.

Över beslut av riks försäkringsanstalten i sådant ärende må klagan föras hos försäkringsrådet genom besvär, som skola hava inkommit till försäkringsrådet *senast inom en månad efter det klaganden erhållit kännedom om beslutet.*

6 §.

1 mom. Har någon skadats till följd av olycksfall, som ovan avses, skall i ersättning tillhandahållas honom erforderlig läkarvård jämte läkemedel och andra till arbetsförmågans höjande eller eljest till lindrande av menliga följder av olycksfallet nödiga särskilda hjälpmedel, såsom kryckor, konstgjorda lemmar och glasögon, allt i den mån den skadade icke eljest äger erhålla sådana förmåner på statens bekostnad. Den skadade är skyldig underkasta sig vård eller föreskrift av läkare, som vederbörande militära myndighet eller riks försäkringsanstalten må tillkalla. Kan läkarvård ej anskaffas utan oskäligen omgång

1 mom. Föranleder skada till följd av olycksfall, som ovan avses, behov av läkar-, tandläkar- eller sjukhusvård eller av läkemedel, skola erforderliga kostnader härför ävensom nödiga utgifter för resor ersättas. Med läkarvård likställes sjukgymnastik eller eljest behandling med bad, massage, elektricitet eller hetluft eller annan därmed jämförlig behandling, som meddelas efter läkares föreskrift. Kan läkarvård ej anskaffas utan oskäligen omgång eller kostnad, må ersättning i stället lämnas för annan lämplig vård.

Ersättning skall ock utgå för erforderliga kostnader för särskilda hjälpmedel till lindrande av menliga

(Gällande lydelse.)

eller kostnad, må i stället annan lämplig vård beredas den skadade.

Tillika gäldas behöfelig kostnad för läkarbetyg, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt denna förordning eller för prövning huruvida ersättning bör utgå.

Erfordras förnyelse av sådana särskilda hjälpmedel, som avses i första stycket, må, när skäl därtill prövas föreligga, i stället för nya hjälpmedel utgivas ersättning med ett årligt belopp, svarande mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelsen, eller ett belopp för en gång, motsvarande sagda ersättnings kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

2 mom. Har olycksfallet medfört sjukdom, som varat mer än två dagar efter dagen för olycksfallet, utgives, där ej annat följer av 4 mom., från och med dagen efter sistnämnda dag sjukpenning så länge sjukdomen förorsakar förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst *en fjärdedel*. Vid förlust av arbetsförmågan utgives för varje dag hel sjukpenning, *bestämd i förhållande till den skadades årliga arbetsförtjänst på sätt nedan angives*, och vid nedsättning av arbetsförmågan sjukpenning med det lägre belopp för dag som svarar mot graden av nedsättningen.

Hel sjukpenning skall, där ej annat följer av vad i tredje och fjärde styckena stadgas, utgå med belopp som framgår av följande tabell, där-

(Föreslagen lydelse.)

följder av olycksfallet, såsom kryckor, konstgjorda lemmar och glasögon. Erfordras förnyelse av dylika hjälpmedel må, när skäl därtill prövas föreligga, kostnaden härför ersättas genom ett årligt belopp, som svarar mot den sannolika årliga kostnaden för förnyelsen, eller genom ett belopp för en gång, motsvarande kostnadens kapitalvärde enligt beräkningsgrunder som fastställas av Konungen.

Tillika gäldas nödiga utgifter för läkarintyg, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt denna förordning eller för prövning huruvida ersättning skall utgå.

Ersättning enligt detta moment utgår endast i den mån den skadade icke eljest äger erhålla däri angivna förmåner på statens bekostnad.

2 mom. Har olycksfallet medfört sjukdom, som varat mer än två dagar efter dagen för olycksfallet, utgives, där ej annat följer av 5 mom., från och med dagen efter sistnämnda dag sjukpenning så länge sjukdomen förorsakar förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst *hälften*. Vid förlust av arbetsförmågan utgives för varje dag hel sjukpenning och vid nedsättning av arbetsförmågan *halv sjukpenning*.

Sjukpenningens storlek bestämmes, där ej annat följer av vad i femte stycket sägs, av den sjukpenningklass, till vilken den skadade med hänsyn till sin årliga arbetsförtjänst är att hänföra.

Sjukpenningklasserna och beloppet av hel sjukpenning inom varje klass framgår av följande tabell:

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

vid sjukpenning med familjetillägg utgår, om den skadade sammanlever med hustru eller om den skadade har hemmavarande barn eller adoptivbarn under sexton år:

Den årliga arbetsförtjänsten uppgår		Sjukpenningens belopp			
till (kronor)	men ej till (kronor)	utan familjetillägg		med familjetillägg	
		kronor	öre	kronor	öre
—	1 785	3	50	5	—
1 785	2 040	4	—	5	50
2 040	2 295	4	50	6	—
2 295	2 805	5	—	6	50
2 805	3 315	6	—	7	50
3 315	3 825	7	—	8	50
3 825	4 335	8	—	9	50
4 335	4 845	9	—	10	50
4 845	5 355	10	—	11	50
5 355	5 865	11	—	12	50
5 865	6 375	12	—	13	50
6 375	6 885	13	—	14	50
6 885	—	14	—	15	50

Sjukpenningklass nr	Den skadades årliga arbetsförtjänst uppgår		Beloppet av hel sjukpenning	
	till kr.	men ej till kr.	för tid f. o. m. den månad under vilken den skadade fyller 67 år kr.	
			den månad under vilken den skadade fyller 67 år kr.	för tid där- efter kr.
1	—	1 800	3	3
2	1 800	2 400	4	4
3	2 400	3 000	5	5
4	3 000	3 600	6	5
5	3 600	4 200	7	6
6	4 200	5 000	8	6
7	5 000	5 800	9	7
8	5 800	6 800	10	7
9	6 800	8 400	12	8
10	8 400	10 200	14	9
11	10 200	12 000	16	10
12	12 000	14 000	18	11
13	14 000	—	20	12

Uppgår den skadades årliga arbetsförtjänst ej till ettusensexhundra kronor, skall beloppet av hel sjukpenning för tiden till och med den månad, varunder den skadade fyller aderton år, och för tiden från och med månaden näst efter den, varunder han fyllt sextiosju år, nedsättas till tre kronor, om den skadades årliga arbetsförtjänst uppgår till minst ettusentvåhundra kronor, och till två kronor, om den årliga arbetsförtjänsten understiger ettusentvåhundra kronor. Detsamma gäller beträffande sjukpenning för annan tid än nyss nämnts, såvida den skadades arbetsförmåga vid olycksfallet var höggradigt nedsatt i följd av lyte, kronisk sjukdom eller annan varaktig omständighet.

Halv sjukpenning utgör hälften av hel sjukpenning.

(Gällande lydelse.)

Har livränta utgått enligt 3 mom., motsvarande förlust av arbetsförmågan, skall hel sjukpenning under tid omedelbart därefter, med undantag för tid då den skadade i anledning av skadan är intagen å sjukvårdsanstalt, utgöra lägst en fyrahundradedel av sådan livräntas årsbelopp. Föreligger vårdbehov som i 3 mom. tredje stycket sägs, skall hänsyn därtill tagas vid nämnda årsbelopps beräkning.

3 mom. Har olycksfallet, efter upphörande av därav förorsakad sjukdom, medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en tiondel, utgives, där ej annat följer av 4 mom., livränta under tiden, utgörande för år räknat

a) vid förlust av arbetsförmågan ett belopp motsvarande två tredjedelar av den skadades årliga arbetsförtjänst, beräknad på sätt i 9 § sägs, och

b) vid nedsättning av arbetsförmågan den del av nyssnämnda belopp som svarar mot graden av nedsättningen.

Medför olycksfallet förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst tre tiondelar, förhöjes livränta för tiden från och med månaden näst efter den, varunder den skadade fyllt aderton år, till och med den månad, varunder den skadade fyller sextiosju år, till ett årligt belopp, motsvarande

(Föreslagen lydelse.)

För tid, beträffande vilken livränta, som tillerkänts den skadade, enligt 3 mom. första stycket andra punkten icke må uppbäras, må hel sjukpenning jämte barntillägg, som avses i nästa stycke, icke utgå med lägre belopp än som motsvarar livräntan för dag räknad.

I fråga om utgivande av barntillägg till sjukpenningen och av hempenning i stället för sjukpenning skola bestämmelserna i 14 och 15 §§ lagen om yrkesskadeförsäkring äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Har olycksfallet efter upphörande av därav förorsakad sjukdom medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en tiondel, utgives, där ej annat följer av 5 mom., livränta under tiden till den skadade. Medför samma olycksfall ånyo sjukdom, på grund varav sjukpenning skall utgå, äger den skadade dock icke uppbära livräntan under sjukdomstiden. Livräntan beräknas på grundval av den skadades årliga arbetsförtjänst, i förekommande fall nedsatt efter vad i tredje stycket sägs, (ersättningsunderlaget) samt utgår för tid till och med den månad, under vilken han fyller sextiosju år, med belopp som för år räknat motsvarar

a) vid förlust av arbetsförmågan: elva tolfjedelar av ersättningsunderlaget,

b) vid nedsättning av arbetsförmågan med minst tre tiondelar: en mot graden av nedsättningen svarande del av ersättningsunderlaget,

(Gällande lydelse.)

a) vid förlust av arbetsförmågan elva tolfte delar av den skadades årliga arbetsförtjänst, beräknad på sätt i 9 § sägs, och

b) vid nedsättning av arbetsförmågan ett mot graden av nedsättningen svarande belopp av sagda arbetsförtjänst, minskat med en tolfte del av denna.

Medför olycksfallet förlust av arbetsförmågan och tillika behov av särskild vård som ej avses i 1 mom., förhöjes livränta under den tid förhållandet varar med ett årligt belopp, bestämt med hänsyn till vårdbehovets omfattning, högst ettusenåttahundra kronor för år räknat (vårdbidrag); och må sådan förhöjning utgå jämte förhöjning enligt föregående stycke.

På därom av den skadade gjord ansökan må försäkringsrådet, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att i stället för livränta eller del därav skall till den skadade utgivas ett kapital för en gång, till belopp motsvarande högst livräntans eller livräntedelens kapitalvärde enligt gällande beräkningsgrunder.

(Föreslagen lydelse.)

minskad med en tolfte del av detta, och

c) vid nedsättning av arbetsförmågan med mindre än tre tiondelar: den del av två tredjedelar av ersättningsunderlaget, som svarar mot graden av nedsättningen.

För tid från och med månaden näst efter den, under vilken skadad fyllt sextiosju år, utgör livräntan tre fjärdedelar av det belopp, vartill livräntan skall beräknas jämlikt första stycket.

Vid fastställande av ersättningsunderlaget medräknas årlig arbetsförtjänst, som icke överstiger sjutusentvåhundra kronor, till hela sitt belopp, den del av arbetsförtjänsten, som överstiger sjutusentvåhundra men ej tiotusenåttahundra kronor, till tre fjärdedelar och den del därav, som överstiger tiotusenåttahundra kronor, till hälften.

På ansökan av den skadade må försäkringsrådet, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att livränta eller del därav eller livränta för viss tid skall utbytas mot ett belopp för en gång, motsvarande högst de utbytta livräntebeloppens kapitalvärde enligt beräkningsgrunder som fastställas av Konungen.

4 mom. Är skadad till följd av olycksfallet under längre tid ur stånd att reda sig själv, förhöjes honom tillkommande sjukpenning eller livränta under tiden med vårdbidrag, varvid bestämmelserna i 17 § lagen om yrkesskadeförsäkring skola äga motsvarande tillämpning.

(Gällande lydelse.)

4 mom. Ersättning enligt 2 och 3 mom. utgår icke till fast anställt manskap, så länge anställningen varar, ej heller till värnpliktiga, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal eller frivilliga för tid, under vilken tjänstgöringen varar.

(Föreslagen lydelse.)

5 mom. Ersättning enligt 2—4 mom. utgår icke till fast anställt manskap eller förste fältflygare, så länge anställningen varar, ej heller till värnpliktiga, icke ständigt tjänstgörande fast anställd personal eller frivilliga för tid, under vilken tjänstgöringen varar.

7 §.

Har olycksfallet medfört den skadades död, skall i ersättning utgivas:

a) begravningshjälp med femhundra kronor;

b) livräntor till efterlevande, nämligen:

till änka eller änklings, när äkten- skapet slutits före olycksfallet, en livränta från dödsfallet, så länge livräntetagaren lever ogift, å ett årligt belopp motsvarande en tredjedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst;

till varje den avlidnes barn som ej fyllt sexton år, evad det fötts inom eller utom äktenskapet, eller adoptivbarn under nämnda ålder, som adopterats före olycksfallet, en livränta från dödsfallet till dess barnet uppnått samma ålder å ett årligt belopp motsvarande en sjättedel av arbetsförtjänsten; samt

till den avlidnes fader eller moder, adoptivfader eller adoptivmoder eller, om båda föräldrarna eller adoptivföräldrarna leva, till båda gemensamt, därest de för sitt uppehälle varit av den avlidnes arbete väsentligen beroende, en livränta å ett årligt belopp motsvarande värdet av det underhåll de av den avlidne åtnjutit, dock högst en fjärdedel av den avlidnes arbetsförtjänst.

1 mom. Har olycksfallet medfört den skadades död, skall utgivas begravningshjälp med sexhundra kronor och, enligt vad nedan i 2—5 mom. sägs, för år beräknade livräntor till efterlevande.

2 mom. Änka efter den avlidne äger uppbära livränta, så länge hon lever ogift. Livräntans belopp skall för tid till och med den månad, under vilken änkan fyller sextiosju år, motsvara en tredjedel och för tid därefter en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Levde makarna åtskilda efter vunnen hemskillnad, skall livränta dock ej utgå till änkan med mindre hon enligt dom eller avtal var berättigad till underhåll av den avlidne.

Var den avlidne ogift, skall livränta efter samma grunder som angivits i första stycket utgå till ogift kvinna, som sedan avsevärd tid sammanlevde med den avlidne under äktenskapsliknande förhållanden, så ock till kvinna, som var trolodad med den avlidne och som hade eller haft barn med honom eller var havande med barn till honom. Har kvinna som nu nämnts varit gift och äger hon åtnjuta underhåll av sin förutvarande man eller, om han

(Gällande lydelse.)

Där livräntor till efterlevande enligt nu angivna grunder skulle, för år räknat, tillsammans överstiga fem sjättedelar av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, skola de, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas till sammanlagt detta belopp. Härvid skall iakttagas, att livräntor till efterlevande make och barn eller adoptivbarn skola utgå före livränta till föräldrar eller adoptivföräldrar samt att förstnämnda livräntor skola i den mån så erfordras nedsättas i förhållande till vad på varje livräntetagare belöper.

Livränta till änkring skall ej utgå, med mindre han för sitt uppehälle varit av den avlidnas arbete beroende, och må ej åtnjutas av änkring, som väsentligen åsidosatt den honom gentemot hustrun åliggande försörjningsplikt eller väsentligen åsidosätter sin försörjningsplikt mot makarnas barn eller adoptivbarn. Skall på grund av försumlighet, som nu sagts, livränta till änkring ej utgå, må försäkringsrådet besluta, att livräntan i stället skall utgå till den avlidnas barn eller adoptivbarn, som ej fyllt sexton år.

Till änka eller änkring, som uppstår livränta och före fyllda sextio år ingår nytt äktenskap, utgives ett kapital för en gång, motsvarande den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

(Föreslagen lydelse.)

är avliden, i egenskap av efterlevande till honom uppbära livränta, pension — annan än folkpension — skadestånd eller annan därmed jämförlig ersättning, som skall upphöra att utgå därest hon ingår nytt äktenskap, skall för tid, under vilken hon äger rätt till dylik förmån, henne tillkommande livränta enligt detta stycke minskas med vad som svarar mot värdet av förmånen. Avdrag som nu sagts skall ock ske för vad kvinnan äger uppbära i livränta efter man, med vilken hon tidigare sammanlevat under äktenskaplikt förhållanden eller varit trolovad.

Rätten till livränta enligt första eller andra stycket upphör, därest den efterlevande avsevärd tid under äktenskaplikt förhållanden sammanlever med annan.

Efterlämnar den som avlidit änkring och kommer denne genom dödsfallet att sakna erforderligt underhåll, skall livränta tillerkännas honom efter vad som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt. Livränta må dock utgå endast så länge änkringen lever ogift samt må för tid till och med den månad, under vilken han fyller sextiosju år, motsvara högst en tredjedel och för tid därefter högst en fjärdedel av den avlidnas årliga arbetsförtjänst.

Var den som avlidit pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet å särskilda tider utgiva bidrag till förutvarande make, äger denne, så länge bidraget skolat utgå, erhålla livränta med belopp, som motsvarar bidraget. Liv-

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

räntan må dock för tid till och med den månad, under vilken den berättigade fyller sextiosju år, motsvara högst en tredjedel och för tid där- efter högst en fjärdedel av den av- lidnes årliga arbetsförtjänst.

Finnas flera livränteberättigade och skulle enligt ovan angivna be- räkningsgrunder livräntornas sam- manlagda belopp överstiga en tred- jedel av den avlidnes årliga arbets- förtjänst, skola livräntorna, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas proportionellt så att de tillhopa upp- gå till nyssnämnda andel av den år- liga arbetsförtjänsten.

Skall livränta, varom sägs i detta mom., utgå så länge livräntetaga- ren lever ogift och ingår livränteta- garen äktenskap före fyllda sextio år, utgives ett belopp för en gång, motsvarande tre årsbelopp av liv- räntan, beräknad utan hänsyn till stadgandena i nästföregående stycke och i 5 mom. här nedan.

3 mom. Varje barn till den av- lidne äger till den dag det fyller sex- ton år uppbära livränta med belopp, som motsvarar en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Är barnet efter sagda tidpunkt till följd av sjukdom eller annan dylik orsak ur stånd att själv försörja sig, skall livräntan utgå, så länge anledningen till den bristande försörjningsför- mågan fortfar, dock längst till den dag barnet fyller tjuguetå år. Till barn, som var adopterat av annan än den avlidnes make, skall livränta dock ej utgivas, med mindre adop- tanten samt, om han var gift, hans make vid tiden för dödsfallet voro

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

ur stånd att fullgöra sin underhållsskyldighet mot barnet. Ej heller skall livränta utgå till barn utom äktenskap, därest den avlidne enligt avtal, som är bindande för barnet, åtagit sig att till dess underhåll utgiva visst belopp en gång för alla.

Adoptivbarn äger samma rätt till livränta som eget barn.

Var den avlidne gift, skall med eget barn likställas jämväl makens barn i tidigare gifte eller utom äktenskap eller adoptivbarn, såvida barnet stod under makens vårdnad; dock skall livränta till barn som nu nämnts ej utgå efter kvinna, med mindre barnet genom hennes frånfälle kommer att sakna erforderligt underhåll.

4 mom. Kommer den avlidnes fader, moder eller adoptant att till följd av dödsfallet sakna erforderligt underhåll, äger sådan efterlevande under sin återstående livstid erhålla livränta med belopp, som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt, dock högst motsvarande en sjättedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

5 mom. Skulle enligt de i 2—4 mom. angivna beräkningsgrunderna samtliga livräntor till efterlevande överstiga fem sjättedelar av det i 6 § 3 mom. angivna ersättningsunderlaget, skola livräntorna, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas proportionellt så att de tillhoppa uppgå till nyssnämnda andel av ersättningsunderlaget; dock skola livräntor till efterlevande, som avses i 2 och 3 mom., utgå före livräntor till efterlevande, varom sägs i 4 mom.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

8 §.

Vid bedömandet, i vad mån viss kroppsskada åstadkommit nedsättning av arbetsförmågan, skall hänsyn tagas ej blott till skadans beskaffenhet och inverkan på den skadades förmåga i allmänhet att försörja sig genom arbete, utan även till skadans inflytande på de särskilda färdigheter, som för drivande av den skadades yrke må vara erforderliga, samt till den skadades ålder. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn jämväl därtill tagas.

Undergår den skadade yrkesutbildning, som är ägnad att väsentligt minska skadans inverkan på hans förmåga att framdeles bereda sig arbetsinkomst och som, med hänsyn till skadans beskaffenhet, utbildningens omfattning och omständigheterna i övrigt, kan anses huvudsakligen syfta därtill, skall vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning under utbildningstiden även beaktas i vad mån utbildningen medför hinder för den skadade att utföra förvärvsarbete. Vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning efter utbildningens upphörande må, om utbildningen kan antagas hava varaktigt minskat skadans inverkan på arbetsförmågan, skälig hänsyn tagas därtill.

Vid bedömande i vad mån skada medfört nedsättning av arbetsförmågan skall hänsyn tagas till skadans beskaffenhet och dess inverkan ej blott på den skadades förmåga i allmänhet att bereda sig inkomst av arbete utan även på hans förmåga att utöva sitt yrke. Var den skadade vid olycksfallet behäftad med kroppsskada eller lyte, skall hänsyn tagas jämväl därtill.

Om någon genom skada till följd av olycksfall varom här är fråga får sin arbetsförmåga varaktigt nedsatt med mindre än en tiondel och ånyo skadas till följd av sådant olycksfall, skall vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning på grund av det senare olycksfallet den tidigare skadan anses hava orsakats av detta.

Därest den skadade undergår yrkesutbildning, som huvudsakligen syftar till och är ägnad att väsentligt minska skadans inverkan på hans förmåga att framdeles bereda sig arbetsinkomst, skall vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning under utbildningstiden beaktas i vad mån utbildningen medför hinder för honom att utföra förvärvsarbete. Vid bedömande av arbetsförmågans nedsättning efter utbildningstidens upphörande må, om utbildningen kan antagas hava varaktigt minskat skadans inverkan på arbetsförmågan, skälig hänsyn tagas därtill.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

9 §.

Den skadades i 6 och 7 §§ omförmälda årliga arbetsförtjänst beräknas i överensstämmelse med 9 § lagen om försäkring för olycksfall i arbete.

Den årliga arbetsförtjänsten för den, som ådragit sig skadan under värnplikstjänstgöring, må dock icke beräknas till lägre belopp än *fyratusenåttahundra* kronor. Detsamma gäller beträffande fast anställt manskap och hemvärnspersonal, då fråga är om *sjukpenning för tid efter det kalenderår, under vilket den skadade fyllt tjuugu år, eller om livränta*.

Den skadades i 6 och 7 §§ omförmälda årliga arbetsförtjänst beräknas i överensstämmelse med 9 § lagen om *yrkesskadeförsäkring*.

Den årliga arbetsförtjänsten för den, som ådragit sig skadan under värnplikstjänstgöring, må dock icke beräknas till lägre belopp än *femtusen* kronor. Detsamma gäller beträffande fast anställt manskap och hemvärnspersonal, då fråga är om *ersättning för tid efter det den skadade fyllt tjuugu år eller om livränta till efterlevande*.

10 §.

Har den skadade i anledning av skadan intagits å sjukvårdsanstalt, äger riksförsäkringsanstalten att å sjukpenning för vårdtiden avdraga en krona 50 öre för dag, dock högst hälften av sjukpenningen.

Riksförsäkringsanstalten äger *ock att under viss tid i stället för sjukpenning eller livränta eller del därav bereda den, som är hemfallen åt dryckenskap eller allvarligt läkemedelsmissbruk, ersättning i naturaförmåner samt, efter samtycke av ersättningstagaren eller dennes målsman, bereda ersättningstagaren uppehälle å ålderdomshem, barnhem eller annan dylik anstalt.*

Riksförsäkringsanstalten äger *att, om anledning föreligger härtill, i stället för sjukpenning eller livränta eller del därav bereda den, som är hemfallen åt dryckenskap eller allvarligt läkemedelsmissbruk, ersättning i naturaförmåner.*

11 §.

1 mom. Skall av — — — — — statens bidrag.
Såsom understöd — — — — — avdrags bestämmande.
Avdrag må — — — — — för behövande.
Innehar eller — — — — — därtill föranleda.

(Gällande lydelse.)

2 mom. Har i anledning av skadan erkänd sjukkasse till den skadade utgivit sjukpenning, som enligt kassans stadgar ej må utgå samtidigt med ersättning enligt denna förordning, skall vid utgivande till den skadade av sjukpenning, som enligt denna förordning tillkommer honom för samma tid, på begäran av kassan göras avdrag för vad kassan utgivit och det avdragna beloppet utbetalas till kassan.

Från ersättning — — — — — till pensionsstyrelsen.

3 mom. Skall, i — — — — — Konungen föreskriver.

15 §.

Har skadan uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna förordning. Ej heller må, där skada, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller genom grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.

12 §.

Har olycksfall föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efter rättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därigenom måste anses hava gjort sig

(Föreslagen lydelse.)

Finns i detta mom. givna bestämmelser i särskilt fall icke tillämpliga, prövar riks försäkringsanstalten, huruvida och med vilket belopp avdrag å ersättningen enligt denna förordning skäligen skall äga rum.

2 mom. Har skadad från allmän sjukkasse uppburit ersättning, som skolat utgivas enligt denna förordning, skall, därest förhållandet kommer till riks försäkringsanstaltens kännedom, vad som utgivits från kassan avdragas från ersättning, som i anledning av skadan tillkommer honom enligt denna förordning, samt det avdragna beloppet utbetalas till kassan.

12 §.

1 mom. Ersättning enligt denna förordning utgår icke i anledning av skada, som någon uppsåtligen åsamkat sig.

Har skada medfört döden, utgår livränta ej till efterlevande, som genom brottslig gärning uppsåtligen bragt den skadade om livet eller, där annan förövat gärningen, medverkat till brottet såsom i 3 kap. 4 eller 5 § strafflagen sägs.

2 mom. Sjukpenning jämte barn-tillägg samt livränta, som tillkommer den skadade, må skäligen ned sättas, såframt denne ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagkraft-ägande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyl-

(Gällande lydelse.)

skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Skälig nedsättning av ersättning enligt 6 § må ock äga rum, där den skadade ej ställt sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på grund av denna förordning, så ock där genom försummelse av den skadade underrättelse enligt 5 § icke lämnats; dock att nedsättning av ersättningen ej må ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

(Föreslagen lydelse.)

dig till grov ovarsamhet ur hälso-synpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar den skadade utan giltig anledning att rätta sig efter föreskrift, som i syfte att förkorta sjukdomstiden eller eljest lindra menliga följder av skadan givits av militär myndighet, riks försäkringsanstalten eller läkare, och har till följd härav skadan medfört väsentligt mera långvarig eller höggradig nedsättning av arbetsförmågan, må ock skälig nedsättning ske av ersättning som avses i första stycket.

Livränta till efterlevande må skäligen nedsättas, såframt denne anorledes än i 1 mom. sägs vållat dödsfallet genom handling, för vilken straff genom lagakraftägande dom ådömts honom, eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till livräntan.

13 §.

Sedan riks försäkringsanstalten erhållit kännedom om skadan, skall anstalten, så snart ske kan, ändå att ansökan om ersättning icke blivit gjord, besluta om de åtgärder, som för den skadades vård må vara av nöden, samt bestämma den ersättning, som enligt denna förordning skall utgivas.

Kan ej med ledning av inkomna handlingar eller eljest erhållna upp-

Sedan riks försäkringsanstalten erhållit kännedom om skadan, skall anstalten bestämma den ersättning som skall utgivas samt, där så finnes påkallat, vidtaga åtgärder för vård av den skadade.

Därest det ej genast kan avgöras, huruvida ersättning bör utgå, skall,

(Gällande lydelse.)

lysningar genast avgöras, huruvida ersättning bör utgå, skall, om sannolika skäl därtill finnas, ersättning ändå provisoriskt utgivas. Kan ej med ledning av erhållna upplysningar beloppet av sjukpenning eller livränta genast bestämmas, utgives provisoriskt skäligt belopp. Ersättning, som enligt vad nu är sagt blivit provisoriskt bestämd, utgives utan återbetalningsskyldighet, därest sedermera ersättningen bestämmas till lägre belopp eller ersättning finnes icke böra utgå.

Inträder, sedan ersättning till den skadade blivit av riks försäkringsanstalten bestämd, väsentlig förändring i de förhållanden, vilka voro avgörande för ersättningens bestämmande, må jämkning i ersättningen äga rum. Sådan jämkning må dock, där fråga är om minskning eller indragning av ersättning, ej avse tid före den dag, då jämkningen beslutas.

Beslut om ersättning skall, så fort ske kan, meddelas den ersättningsberättigade och utan hinder av förd klagan tills vidare lända till efterrättelse.

(Föreslagen lydelse.)

om sannolika skäl äro därtill, ersättning utgivas provisoriskt. Kan ej beloppet av sjukpenning eller livränta genast bestämmas, utgives provisoriskt skäligt belopp. Ersättning som nu sagts utgives utan återbetalningsskyldighet för fall, att ersättningen sedermera bestämmas till lägre belopp eller ersättning finnes icke böra utgå.

Beslut om ersättning skall meddelas så snart det kan ske och lända till efterrättelse utan hinder av förd klagan.

Därest väsentlig ändring inträtt i de förhållanden, som voro avgörande för beslut om ersättning till skadad, äger riks försäkringsanstalten upptaga ärendet till ny prövning. Ersättning för förfluten tid må dock ej minskas eller indragas.

14 §.

Begravningshjälp ävensom kapital enligt 6, 7 och 21 §§ utbetalas så fort ske kan. Sjukpenning utbetalas för varje kalendervecka å veckans sista dag och livränta för varje månad, räknad från den dag, rätten till livränta inträtt, å månadens första dag; dock att jämväl sjukpenning må utbetalas månadsvis i förskott och att livränta må, med livränteta-

Sjukpenning utbetalas för varje kalendervecka å veckans sista dag men må utbetalas i förskott för högst en månad.

Livränta, som ej utgår i form av ett belopp för en gång, utbetalas, såvida ej annat överenskommes med livräntetagaren, för varje månad, räknat från den dag rätten till livränta inträtt, å månadens första dag.

(Gällande lydelse.)

garens samtycke utbetalas för längre betalningsterminer än månad. Beträffande tiden för utbetalning av årlig ersättning enligt 6 § 1 mom. tredje stycket äger riks försäkringsanstalten meddela sådana bestämmelser, som må anses lämpliga för vinnande av säkerhet, att ersättningen användes för det därmed avsedda ändamålet. Förskottsvis utgiven ersättning för tid, under vilken rätten till ersättning upphör eller ersättningen minskas, må icke till någon del återkrävas. Uppkommer vid bestämmande av belopp, som skall utbetalas, bråktal av öre, utföres beloppet med närmast högre antal ören.

Har ersättningstagaren ej före utgången av året näst efter det, under vilket ersättningsbelopp skolat utbetalas, vare sig uppburit beloppet eller hos riks försäkringsanstalten påfordrat utbetalning av detsamma, är rätten till beloppets utfående förverkad.

(Föreslagen lydelse.)

I den mån livränta finnes böra för viss tid, under vilken anpassning efter skadans verkningar beräknas inträda, utgå med högre belopp än för tiden därefter, må utbetalningen ske enligt föreskrifter som meddelas av försäkringsrådet.

Beträffande tiden för utbetalning av årlig ersättning enligt 6 § 1 mom. andra stycket äger riks försäkringsanstalten meddela sådana bestämmelser, som må anses lämpliga för vinnande av säkerhet, att ersättningen användes för det därmed avsedda ändamålet.

Annan ersättning än sådan som avses i första, andra och tredje styckena utbetalas så snart det kan ske.

Förskottsvis utgiven ersättning för tid, under vilken rätten till ersättning upphör eller ersättningen minskas, må icke till någon del återkrävas.

Slutar sjukpenning- eller livräntebelopp, som skall utbetalas, ej å helt tiotal ören, avrundas det till närmast högre, å helt tiotal ören slutande belopp.

Angående sättet — — — — — förordnar Konungen.

15 §.

Framställning om ersättning enligt denna förordning skall göras inom två år, beträffande sjukpenning och livränta från den dag ersättningen avser, i fråga om begravningshjälp från dagen för dödsfallet samt såvitt angår annan ersättning från den dag då den skadade guldit det belopp, för vilket ersättning begäres, allt vid äventyr att rätten förloras.

(Gällande lydelse.)

(Se 14 § andra stycket.)

(Föreslagen lydelse.)

Underlåter någon att uppbära ersättning inom sex månader efter det riksförsäkringsanstalten meddelat honom att så kunnat ske, må utbetalning av ersättningen vägras.

16 §.

Äger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av skadan må tillkomma honom *enligt allmän lag eller särskild författning.*

Vad i ersättning enligt denna förordning utgivits må av riksförsäkringsanstalten för statsverkets räkning sökas åter av den, som vållat skadan eller oberoende av vållande enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd, där ej även han drabbats av olycksfallet och på grund därav är berättigad till ersättning enligt denna förordning. På grund av vad i detta stycke sägs skall riksförsäkringsanstalten dock äga att återkräva allenast vad *ersättningstagaren varit berättigad att utbekomma av den skadeståndspliktige.*

Äger någon rätt till ersättning enligt denna förordning, är han ej därav hindrad att göra gällande det anspråk på skadestånd utöver ersättningen, som i följd av skadan må tillkomma honom.

Vad i ersättning enligt denna förordning utgivits må riksförsäkringsanstalten för statsverkets räkning återkräva av den som uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet vållat skadan eller, där denna uppkommit i följd av trafik med motorfordon som avses i 2 § lagen den 10 maj 1929 om trafikförsäkring å motorfordon, enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd *evad han är vållande till skadan eller ej.* På grund av vad i detta stycke sägs skall riksförsäkringsanstalten dock äga att återkräva allenast vad *den ersättningsberättigade ägt utbekomma av den skadeståndsskyldige.*

17 §.

Rätt till ersättning enligt denna förordning kan icke överlåtas och må förty ej tagas i mät för gäld.

Fordran å ersättning, som innestår hos riksförsäkringsanstalten, må ej för gäld tagas i mät.

Ej heller må rätt till ersättning överlåtas, innan den ersättningsberättigade äger lyfta ersättningen.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

18 §.

Riksförsäkringsanstalten ävensom försäkringsrådet äga att till vidare utredning rörande tillämpning av någon i denna förordning given bestämmelse låta vid allmän domstol avhöra vittnen eller sakkunniga samt av vederbörande polismyndighet påfordra undersökning.

På begäran av riksförsäkringsanstalten eller försäkringsrådet må, till vinnande av utredning i ärende angående ersättning enligt denna förordning, vid allmän underrätt höras vittne eller sakkunnig eller förhör under sanningsförsäkran äga rum med den som saken rör. Ej vare någon skyldig att inställa sig vid annan underrätt än den, inom vars område han vistas. Om förhöret skall i tillämpliga delar gälla vad om bevisupptagning utom huvudförhandling är stadgat. Ersättning till den som inställt sig för att höras skall utgå efter vad rätten prövar skäligt och utgivas av riksförsäkringsanstalten.

Riksförsäkringsanstalten och försäkringsrådet äga även att för det i första stycket avsedda ändamålet av vederbörande polismyndighet påfordra undersökning.

19 §.

Vad som finnes stadgat rörande skyldighet för arbetsgivare att till försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten lämna uppgifter, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete, och rörande ansvar, då någon underlåter att lämna sådan uppgift eller lämnar veterligen oriktig uppgift, äger motsvarande tillämpning beträffande uppgifter till ledning för bestämmande av ersättning enligt denna förordning.

Vad som finnes stadgat rörande skyldighet för arbetsgivare att på begäran till försäkringsrådet eller riksförsäkringsanstalten lämna uppgifter, som erfordras för bestämmande av ersättning enligt lagen om yrkesskadeförsäkring, och rörande ansvar, då någon underlåter att lämna sådan uppgift eller i uppgift lämnar oriktigt meddelande, äger motsvarande tillämpning beträffande uppgifter till ledning för bestämmande av ersättning enligt denna förordning.

(Gällande lydelse.)

(Föreslagen lydelse.)

21 §.

Är någon, som har rätt till sjukpenning eller livränta enligt denna förordning, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger riksförsäkringsanstalten att med hans samtycke, när som helst, i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett kapital för en gång till *belopp* motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningsens kapitalvärde *enligt gällande beräkningsgrunder*. Har utbyte av ersättning mot kapital ägt rum, är rätten till vidare ersättning på grund av skadan förfallen.

Är någon, som har rätt till sjukpenning, *barntillägg* eller livränta enligt denna förordning, icke svensk medborgare, och är han ej i riket bosatt, äger riksförsäkringsanstalten att med hans samtycke när som helst i stället för sådan ersättning till honom utgiva ett *belopp* för en gång, motsvarande högst femtio och minst tjugu procent av ersättningsens kapitalvärde. Har utbyte *som nu nämnts* ägt rum *föreligger ej rätt* till vidare ersättning på grund av skadan.

22 §.

Har i 1 § avsedd person blivit borta, *samt har all underrättelse om honom upphört*, och kan *skäligen antagas, att han omkommit* till följd av olycksfall, som avses i denna förordning, *äger anhörig, som i 7 § b) omförmäles, uppbära livränta efter de i 7 § stadgade grunder*.

Riksförsäkringsanstalten är berättigad att *av sådan anhörig*, såsom villkor för *utbetalning av livränta*, fordra förklaring på heder och samvete, att han saknar varje underrättelse om den försvunne. I fråga om omyndig må sådan förklaring infor dras från *förmyndaren*.

Rätten till livränta upphör, därest den försvunne finnes vara vid liv eller hava avlidit av annan orsak än olycksfall som avses i denna förordning.

Har i 1 § avsedd person blivit borta och kan *det antagas att han avlidit* till följd av olycksfall, som avses i denna förordning, *skola till hans efterlevande utbetalas livräntor enligt vad i 7 § 2—5 mom. sägs*. Riksförsäkringsanstalten är *dock* berättigad att såsom villkor för *utbetalningen* fordra förklaring på heder och samvete *av efterlevande*, att han saknar varje underrättelse om den försvunne. I fråga om omyndig må sådan förklaring infor dras från *hans förmyndare*.

Finnes den försvunne sedermera vara vid liv eller hava avlidit av annan orsak än olycksfall som avses i denna förordning, *upphör rätten till livränta*.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1955. Ersättningsanspråk på grund av skada, som inträffat dessförinnan, skola alltjämt bedömas enligt äldre bestämmelser; dock att, därest till följd av äldre bestämmelser rätten till ersättning skulle förloras efter den 31 december 1954, vad som stadgats i 15 § första stycket i den nya lydelsen skall tillämpas samt att vad som stadgats i 8 § andra stycket om tidigare skada skall gälla även skada, som inträffat före den 1 januari 1955, där ej den tid, inom vilken fordran på grund av den skadan skolat bevakas, gått till ända före sistnämnda dag.

I samband med propositionen har väckts två motioner, nämligen nr 467 i första kammaren av herr *Weiland m. fl.* och nr 600 i andra kammaren av fröken *Höjer m. fl.*

I motionerna, som är likalydande, hemställes »att riksdagen giver Kungl. Maj:t befogenhet att besluta om efterlevandelivränta enligt militärsättningsförordningen i sådana äldre fall, där vederbörande nu är utestängd från livränterätt i följd av inskränkning, som bortfaller i de nya bestämmelserna».

I fråga om de skäl, som ligger till grund för det genom propositionen framlagda författningsförslaget, får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas i det följande, hänvisa till propositionen.

Beträffande de skäl, som motionärerna åberopat till stöd för sina yrkanden, får utskottet hänvisa till motionen II: 600.

Propositionen.

Föredragande departementschefen, statsrådet Torsten Nilsson, anför i propositionen bl. a. följande.

»Rätten till ersättning på grund av skada eller sjukdom, som någon ådrager sig under militärtjänstgöring, regleras främst genom militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261). Förordningens bestämmelser är nära anslutna till lagen om försäkring för olycksfall i arbete. I vissa avseenden medger dock förordningen en vidare ersättningsrätt än olycksfallsförsäkringslagen och dennas komplement, lagen om försäkring för vissa yrkessjukdomar. Så t. ex. föreligger enligt förordningen ersättningsrätt även för under tjänstgöring ådragna sjukdomar, som varken förorsakats av olycksfall eller är yrkessjukdomar i yrkessjukdomsförsäkringslagens mening.

Av militärsättningsförordningen omfattas främst de värnpliktiga, huvuddelen av det fast anställda manskapet och personalen i krigsmaktens

reserver ävensom vissa frivilliga. Till de sistnämnda hör bl. a. hemvärnspersonalen.

Den gällande militärsättningsförordningen ersatte 1927 års förordning, vilken i sin tur föregicks av 1909 års förordning i samma ämne. I flertalet fall där ersättning alltjämt utgår enligt dessa båda äldre förordningar har ersättningen omreglerats efter grunderna i den samtidigt med 1950 års militärsättningsförordning utfärdade s. k. omregleringsförordningen.

— — — — —
I och för sig är det väl icke givet, att systemet för utgivande av ersättning för skador under militärtjänstgöring skall vara direkt knutet till försäkringen för skador i arbete. Med skäl har man dock valt en sådan anknytning. I nuvarande läge, då strävan råder att samordna olika socialförmåner, finner jag ingen anledning att ifrågasätta ett avbrott i den hitillsvarande anknytningen. I enlighet härmed bör i militärsättningsbestämmelserna de ändringar göras, som erfordras för att förmånerna skall motsvara den nya yrkesskadeförsäkringens förmåner. Där så erfordras för överensstämmelse kommer jämväl rent formella justeringar i fråga. Närmare redogörelse för ändringsförslaget lämnas i en följande specialmotivering.

I rådande läge har frågan om andra ändringar i militärsättningsförordningen än sådana som omedelbart betingas av den föreslagna lagen om yrkesskadeförsäkring icke kunnat upptagas till behandling.

Vad angår frågan om en samordning mellan militärsättningen och den allmänna sjukförsäkringen må framhållas att förutsättningarna för en sådan samordning icke är desamma som beträffande yrkesskadeförsäkringen. Såsom framgår av det i samband med förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring avgivna förslaget till lag angående ändring i lagen om allmän sjukförsäkring (31 §) föreslås ej heller för militärsättningsarnas del tills vidare någon sådan samordning. Frånvaron av en samordningstid för militärskadefallens del innebär att i dessa fall ersättningen redan från ersättningstidens början skall utgå enligt militärsättningsförordningens regler under det att i yrkesskadefallen ersättningen under en samordningstid av 90 dagar med vissa undantag skall utgå enligt sjukförsäkringslagens regler och först därefter enligt yrkesskadeförsäkringslagens. Härvid är att märka, att ersättningarna i vissa avseenden är förmånligare för den skadade enligt förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring — liksom enligt olycksfallsförsäkringslagen och gällande militärsättningsförordning — än enligt sjukförsäkringslagen. Så t. ex. är rätten till ersättning för läkarvård m. m. större. Vidare kan sjukpenning enligt den föreslagna yrkesskadeförsäkringslagen i en del fall bli högre än enligt sjukförsäkringslagen, emedan reglerna för årsinkomstens beräkning är förmånligare.

Jag kan för närvarande icke förorda, att särbestämmelser motsvarande

dem som vid yrkesskadorna skall gälla under samordningstiden införes i militärsättningsförordningen. I detta avseende föreslår jag alltså, att för militärskadornas del såsom hittills enhetliga bestämmelser skall gälla under hela ersättningstiden.

Då de aktuella ändringarna i militärsättningsbestämmelserna icke i nämnvärd grad torde påverka medelsbehovet för budgetåret 1954/55, har jag såsom framgår av årets statsverksproposition (bil. 6, sid. 209) ansett hänsyn till ändringarna icke behöva tagas vid beräkningen av anslaget för ifrågavarande ändamål.»

Beträffande den i propositionen intagna *specialmotiveringen* må här återgivas följande.

2 §.

I denna paragraf finnes nu en bestämmelse, enligt vilken militärtjänstgöring skall anses ha varit för handen även under färd till eller från tjänstgöringen, om färden föranletts av och stått i »omedelbart samband» antingen med tjänstgöringen eller med permission eller annan ledighet.

En motsvarighet till denna bestämmelse finnes i olycksfallsförsäkringslagen (1 §), där det stadgas att olycksfall vid färd till eller från arbetsstället skall anses såsom olycksfall i arbetet, där färden föranledes av och står i omedelbart samband med arbetsanställningen. Enligt förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring¹ skall kravet på »omedelbart samband» utbytas mot ett krav på »nära samband». Ändringen avser att ge de tillämpande myndigheterna en något större frihet vid bedömningen (prop. 1954: 60 s. 112). Då det icke synes motiverat att upprätthålla strängare krav i fråga om färder till eller från militärtjänstgöring än till eller från arbetsställe i lagförslagets mening, har en motsvarande ändring gjorts i militärsättningsförordningen. I ifrågavarande författningsrum förekommer nu uttrycket »omedelbart samband» även på ett tidigare ställe, nämligen i fråga om uppehåll inom tjänstgöringsorten eller dess omgivning. Då skillnaden i betydelse mellan de båda uttrycken synes ringa och de därför ej bör förekomma jämsides har uttrycket »nära samband» ansetts böra införas även på det tidigare stället i författningsrummet.

3 §.

I 7 § lagförslaget har införts en bestämmelse enligt vilken orsakssamband mellan å ena sidan olycksfall — eller sådan inverkan som avses i 6 § första stycket b) eller c) lagförslaget — och å andra sidan skada skall anses föreligga såvida icke övervägande skäl tala däremot.

¹ I det följande benämnt lagförslaget.

Enligt militärsättningsförordningen avser den medicinska sambandsfrågan vanligen ej endast en skadas eller sjukdoms orsaksförhållande till en viss händelse eller omständighet utan även relationen till tjänstgöringen i dess helhet. En regel av nyssnämnda innebörd blir därför på detta område mer sällan av aktualitet. Emellertid är det icke uteslutet, att regeln skulle kunna få betydelse i vissa fall. I förevarande förslag till ändring i militärsättningsförordningen har därför en motsvarighet till lagförslagets bestämmelse intagits och placerats såsom ett första moment i 3 §. — — —

6 § 2 mom.

— — — — —
I fråga om karenstid finnes ingen bestämmelse i lagförslaget, eftersom sjukförsäkringens karenstid blir gällande för yrkesskadeförsäkringen på grund av samordningen. Sålunda kommer för yrkesskadornas del en absolut karenstid om två dagar utom skadedagen att gälla. Enligt olycksfallsförsäkringslagen och gällande militärsättningsförordning är karenstiden bestämd efter en för den skadade gynnsammare regel, i det att sjukpenning kan utgå fr. o. m. dagen efter skadedagen under förutsättning, att skadeverkningarna är sådana att sjukpenning skall utgå för någon dag efter den andra dagen efter skadedagen. För det övervägande antalet fall, som bedömes enligt militärsättningsförordningen, saknar en regel om karenstid varom här är fråga betydelse, enär sjukpenning ändå icke skall utgå förrän efter tjänstgöringens slut. En sådan regel får dock betydelse för sådana fall, där skadan inträffar dagen före uttryckningen eller senare, samt i fråga om sådan personal, t. ex. hemvärnsmän, vars tjänstgöring i regel icke överstiger ett fåtal dagar i följd. Det synes skäligt att med tanke på dessa senare fall bibehålla den gynnsammare karenstidsregeln i militärsättningsförordningen.
— — — — —

9 §.

— — — — —
I 9 § andra stycket gällande förordning föreskrives ett minimibelopp i fråga om beräknad årlig arbetsförtjänst för värnpliktiga m. fl. Under tiden den 1 juli 1950—den 30 juni 1953 utgjorde minimibeloppet 3 600 kronor. Genom en år 1953 beslutad ändring (prop. 1953:162; SFS 1953:256) höjdes beloppet fr. o. m. den 1 juli 1953 till 4 800 kronor. Om detta minimibelopp skulle lämnas oförändrat, skulle på grund av sjukpenningsskalans omkonstruktion lägsta sjukpenningens dagsbelopp för ifrågavarande personalkategorier nedgå från nio till åtta kronor. Denna mindre önskvärda konsekvens förhindras, om minimibeloppet ändras till 5 000 kronor. Så har även skett i förevarande förslag. — — —

Utskottet.

Det förslag till ändringar i militärsättningsförordningen, som framlagts genom förevarande proposition, innebär, att gällande bestämmelser om ersättning vid sjukdom och skada till följd av olycksfall under militär-tjänstgöring å tid, då riket icke befinner sig i krig, i huvudsak anpassas till den av riksdagen nyligen antagna lagen om yrkesskadeförsäkring.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot förslaget.

I de likalydande motioner som väckts i anledning av propositionen har yrkats, att riksdagen måtte ge Kungl. Maj:t befogenhet att besluta om efterlevandelivränta enligt militärsättningsförordningen i sådana äldre fall, där vederbörande nu är utestängd från livränterätt i följd av inskränkning, som bortfaller i de nya bestämmelserna.

Härmed åsyftas det fall, att äktenskap ingåtts *efter* det mannen drabbats av sjukdom eller olycksfall som senare medfört döden. Från regeln om änkas ovillkorliga rätt till livränta göres nämligen i gällande militärsättningsförordning — liksom i 1916 års lag om försäkring för olycksfall i arbete och 1929 års lag om försäkring för vissa yrkessjukdomar, till vilka gällande bestämmelser i militärsättningsförordningen anknyter — ett undantag, nämligen att livränta ej utgår, om äktenskapet slutits *efter* det olycksfallet inträffat eller sjukdomen yppats. Genom att uppställa detta undantag har man velat förhindra, att äktenskap arrangeras i syfte att tillförsäkra hustrun livränta. I propositionen nr 60 med förslag till lag om yrkesskadeförsäkring framhålles, att undantagsbestämmelsen i vissa fall kan leda till uppenbart obilliga resultat. Som exempel härpå nämnes, att livränta ej kan tillerkännas änka, vars man *efter* ett mångårigt äktenskap avlidit i en yrkessjukdom, som yppats före giftermålet men då ansetts sakna all betydelse för hans livslängd. För att undgå dylika konsekvenser och då riskerna för att äktenskap arrangeras enbart i syfte att grunda rätt till livränta ansetts ringa, har ifrågavarande inskränkning i änkas rätt till livränta ej upptagits i lagen om yrkesskadeförsäkring och föreslås nu skola bortfalla jämväl i fråga om militärsättningarna. Även i vissa andra avseenden föreslås i fråga om rätten till efterlevandelivräntor ändringar, vilka jämväl ansluter till lagen om yrkesskadeförsäkring och som i regel innebär en utvidgning av de ersättningsberättigades krets. Enligt övergångsbestämmelserna till förslaget om ändring i militärsättningsförordningen — liksom till lagen om yrkesskadeförsäkring — skall ersättningsanspråk till följd av skada som inträffat före den 1 januari 1955, vilken dag den nya lagstiftningen avses skola träda i kraft, alltjämt bedömas enligt äldre bestämmelser. I bl. a. de genom motionerna aktualiserade äldre fallen skall därför ej heller *efter* den 1 januari 1955 livränta utgå.

Utskottet, som finner motionärernas syfte behjärtansvärt, anser det

kunna övervägas, om icke — åtminstone i det avseende som beröres i motionerna — de föreslagna, för efterlevande gynnsammare bestämmelserna kan ge anledning till omprövning efter skälighet i sådana fall, där ersättning till följd av gällande bestämmelser ej kunnat utgå och detta tett sig såsom i det enskilda fallet obilligt. Däremot finner utskottet ej anledning föreslå, att vid en dylik skälighetsprövning den hittills tillämpade ordningen, att sådana fall skall bedömas av Kungl. Maj:t och riksdagen gemensamt, frångås.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A. att riksdagen måtte bifalla förevarande proposition;

B. att riksdagen i anledning av förevarande motioner, I: 467 och II: 600, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t som sin mening giva till känna vad utskottet anför.

Stockholm den 29 april 1954.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Axel E. Svensson, Lundgren, Bergman*, Grönkvist, Kronstrand och Nils Theodor Larsson*;

från andra kammaren; fru Västberg*, herrar Lundberg, Carlsson i Bakeröd, fröken Höjer, herrar Johansson i Södertälje, Königson*, fru Eriksson i Ängelholm och fröken Wetterström*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Lundgren* och fröken *Wetterström*, som under åberopande av de vid utskottets utlåtande nr 22, i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om yrkesskadeförsäkring m. m. dels ock i ämnet väckta motioner, under 6, 7, 16, 20 och 28 §§ i förslaget till lag om yrkesskadeförsäkring fogade reservationerna av herr Lundgren eller av denne jämte annan ansett, att utskottet bort hemställa,

dels

att Kungl. Maj:ts proposition nr 130 måtte avslås i vad den avser ändring i 2 och 3 §§ i militärersättningsförordningen den 2 juni 1950 (nr 261)

samt att förty ingressen till den föreslagna förordningen om ändring i militärsättningsförordningen måtte erhålla följande lydelse.

Härigenom förordnas, att 1 § 1 mom. och 4, 6—19 samt 21 och 22 §§ militärsättningsförordningen den 2 juni 1950 skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

dels ock

att 6 § 3 mom., 7 § 2 mom. och 12 § i förslaget till förordning om ändring i militärsättningsförordningen måtte erhålla följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

6 §.

3 mom. Har olycksfallet efter upphörande av därav förorsakad sjukdom medfört under längre eller kortare tid bestående förlust av arbetsförmågan eller nedsättning av denna med minst en tiondel, utgives, där ej annat följer av 5 mom., livränta under tiden till den skadade. Medför samma olycksfall ånyo sjukdom, på grund varav sjukpenning skall utgå, äger den skadade dock icke uppbära livräntan under sjukdomstiden. Livräntan beräknas på grundval av den skadades årliga arbetsförtjänst, i förekommande fall nedsatt efter vad i tredje stycket sägs, (ersättningsunderlaget) samt utgår för tid till och med den månad, under vilken han fyller sextiosju år, med belopp som för år räknat motsvarar

a) vid förlust av arbetsförmågan: elva tolfedelar av ersättningsunderlaget,

b) vid nedsättning av arbetsförmågan med minst tre tiondelar: en mot graden av nedsättningen svarande del av ersättningsunderlaget, minskad med en tolfedel av detta, och

c) vid nedsättning av arbetsförmågan med mindre än tre tiondelar: den del av två tredjedelar av ersättningsunderlaget, som svarar mot graden av nedsättningen.

För tid från och med månaden näst efter den, under vilken skadad fyllt sextiosju år, utgör livräntan tre fjärdedelar av det belopp, vartill livräntan skall beräknas jämlikt första stycket.

Vid fastställande av ersättningsunderlaget medräknas årlig arbetsförtjänst, som icke överstiger sjutusentvåhundra kronor, till hela sitt belopp, den del av arbetsförtjänsten, som överstiger sjutusentvåhundra men ej tiotusenåttahundra kronor, till tre fjärdedelar och den del därav, som överstiger tiotusenåttahundra kronor, till hälften.

På ansökan av den skadade må försäkringsrådet, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att livränta *Försäkringsrådet må, när skäl därtill prövas föreligga, besluta att livränta eller del därav eller livränta*

(Kungl. Maj:ts förslag:)

eller del därav eller livränta för viss tid skall utbytas mot ett belopp för en gång, motsvarande högst de utbytta livräntebeloppens kapitalvärde enligt beräkningsgrunder som fastställas av Konungen.

(Utskottets förslag:)

för viss tid skall utbytas mot ett belopp för en gång motsvarande högst de utbytta livräntebeloppens kapitalvärde enligt beräkningsgrunder, som fastställas av Konungen. Har den skadade icke gjort ansökan därom, må sådant utbyte ske allenast om detsamma finnes vara till synnerligt gagn för den skadade.

7 §.

2 mom. Änka efter den avlidne äger uppbära livränta, så länge hon lever ogift. Livräntans belopp skall för tid till och med den månad, under vilken änkan fyller sextiosju år, motsvara en tredjedel och för tid därefter en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst. Levde makarna åtskilda efter vunnen hemskillnad, skall livränta dock ej utgå till änkan med mindre hon enligt dom eller avtal var berättigad till underhåll av den avlidne.

Var den avlidne ogift, skall livränta efter samma grunder som angivits i första stycket utgå till ogift kvinna, som sedan avsevärd tid sammanlevde med den avlidne under äktenskapsliknande förhållanden, så ock till kvinna, som var trolovad med den avlidne och som hade eller haft barn med honom eller var havande med barn till honom. Har kvinna som nu nämnts varit gift och äger hon åtnjuta underhåll av sin förutvarande man eller, om han är avliden, i egenskap av efterlevande till honom uppbära livränta, pension — annan än folkpension — skadestånd eller annan därmed jämförlig ersättning, som skall upphöra att utgå därest hon ingår nytt äktenskap, skall för tid, under vilken hon äger rätt till dylik förmån, henne tillkommande livränta enligt detta stycke minskas med vad som svarar mot värdet av förmånen. Avdrag

Livränta skall efter samma grunder, som angivits i första stycket, utgå till kvinna, som var trolovad med den avlidne och som hade eller haft barn med honom eller var havande med barn till honom. Har kvinna som nu nämnts varit gift och äger hon åtnjuta underhåll av sin förutvarande man eller, om han är avliden, i egenskap av efterlevande till honom uppbära livränta, pension — annan än folkpension — skadestånd eller annan därmed jämförlig ersättning, som skall upphöra att utgå därest hon ingår nytt äktenskap, skall för tid, under vilken hon äger rätt till dylik förmån, henne tillkommande livränta enligt detta stycke minskas med vad som svarar mot värdet av förmånen. Avdrag som nu sagts skall ock ske för vad kvinnan äger uppbära i livränta efter man, med vilken hon tidigare varit trolovad.

(Kungl. Maj:ts förslag:)

(Utskottets förslag:)

som nu sagts skall ock ske för vad kvinnan äger uppbära i livränta efter man, med vilken hon tidigare sammanlevat under äktenskapsliknande förhållanden eller varit trolovad.

Rätten till livränta enligt första eller andra stycket upphör, därest den efterlevande avsevärd tid under äktenskapsliknande förhållanden sammanlever med annan.

Efterlämnar den som avlidit änklings och kommer denne genom dödsfallet att sakna erforderligt underhåll, skall livränta tillerkännas honom efter vad som med hänsyn till omständigheterna prövas skäligt. Livränta må dock utgå endast så länge änklings lever ogift samt må för tid till och med den månad, under vilken han fyller sextiosju år, motsvara högst en tredjedel och för tid därefter högst en fjärdedel av den avlidnas årliga arbetsförtjänst.

Var den som avlidit pliktig att till fullgörande av lagstadgad underhållsskyldighet å särskilda tider utgiva bidrag till förutvarande make, äger denne, så länge bidraget skolat utgå, erhålla livränta med belopp, som motsvarar bidraget. Livräntan må dock för tid till och med den månad, under vilken den berättigade fyller sextiosju år, motsvara högst en tredjedel och för tid därefter högst en fjärdedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst.

Finnas flera livränteberättigade och skulle enligt ovan angivna beräkningsgrunder livräntornas sammanlagda belopp överstiga en tredjedel av den avlidnes årliga arbetsförtjänst, skola livräntorna, så länge anledningen härtill fortfar, nedsättas proportionellt så att de tillhoppa uppgå till nyssnämnda andel av den årliga arbetsförtjänsten.

Skall livränta, varom sägs i detta mom., utgå så länge livräntetagaren lever ogift och ingår livräntetagaren äktenskap före fyllda sextio år, utgives ett belopp för en gång, motsvarande tre årsbelopp av livräntan, beräknad utan hänsyn till stadgandena i nästföregående stycke och i 5 mom. här nedan.

12 §.

1 mom. Ersättning enligt denna förordning utgår icke i anledning av skada, som någon uppsåtligen åsamkat sig.

Har skada medfört döden, utgår livränta ej till efterlevande, som ge-

Har olycksfall föranletts därav, att den skadade ej ställt sig till efter rättelse gällande anordning eller föreskrift om åtgärder för undvikande av olycksfall, och äro omständigheterna sådana, att han därige-

(Kungl. Maj:ts förslag:)

nom brottslig gärning uppsåtligen bragt den skadade om livet eller, där annan förövat gärningen, medverkat till brottet såsom i 3 kap. 4 eller 5 § strafflagen sägs.

2 mom. Sjukpenning jämte barn-tillägg samt livränta, som tillkommer den skadade, må skäligen nedsättas, såframt denne ådragit sig skadan vid förövande av handling, för vilken straff genom lagakraftägande dom ådömts honom, eller, sedan skadan inträffat, gör sig skyldig till grov ovarsamhet ur hälso-synpunkt eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till ersättning.

Vägrar den skadade utan giltig anledning att rätta sig efter föreskrift, som i syfte att förkorta sjukdomstiden eller eljest lindra menliga följder av skadan givits av militär myndighet, riks försäkringsanstalten eller läkare, och har till följd härav skadan medfört väsentligt mera långvarig eller höggradig nedsättning av arbetsförmågan, må ock skäligen nedsättning ske av ersättning som avses i första stycket.

Livränta till efterlevande må skäligen nedsättas, såframt denne anorledes än i 1 mom. sägs vållat dödsfallet genom handling, för vilken straff genom lagakraftägande dom ådömts honom, eller medvetet eller av grov vårdslöshet lämnar oriktig eller vilseledande uppgift angående förhållande, som är av betydelse för rätten till livräntan.

(Utskottets förslag:)

nom måste anses hava gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, eller har olycksfallet föranletts därav, att den skadade varit av starka drycker berusad, må ersättning enligt 6 § skäligen nedsättas.

Skäligen nedsättning av ersättning enligt 6 § må ock äga rum, där den skadade ej ställt sig till efterrättelse anordning eller föreskrift om sjukhus- eller läkarvård, som givits på grund av denna förordning, så ock där genom försummelse av den skadade underrättelse enligt 5 § icke lämnats; dock att nedsättning av ersättningen ej må ske, såvida ej skadan väsentligen förvärrats därigenom, att den skadade i följd av förseelsen kommit att sakna lämplig vård.

Har skadan uppsåtligen förorsakats av den skadade, utgår ej ersättning enligt denna förordning. Ej heller må, där skada, som medfört den skadades död, uppsåtligen eller genom grovt vållande förorsakats av efterlevande, ersättning utgå till denne.